

Η

ΕΝΙΑΙΑ ΑΡΧΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ

5^ο ΚΛΙΜΑΚΙΟ

Συνήλθε στην έδρα της, στις 30 Ιουνίου 2023 με την εξής σύνθεση: Γαρυφαλλιά Σκιάνη, Πρόεδρος, Μαρία Βύρρα, Μέλος- Εισηγήτρια, και Μιχαήλ Οικονόμου, Μέλος.

Για να εξετάσει την από 23.05.2023 και υπό Γενικό Αριθμό Κατάθεσης (ΓΑΚ) Ε.Α.ΔΗ.ΣΥ. 754/24.05.2023 «...» (εφ' εξής η «προσφεύγουσα»), όπως νόμιμα εκπροσωπείται.

Κατά της ανώνυμης εταιρείας «...» (εφ' εξής η «αναθέτουσα Αρχή»), όπως νόμιμα εκπροσωπείται.

Κατά της εταιρείας, με την επωνυμία «...» και με διακριτικό τίτλο «...» (εφ' εξής η «παρεμβαίνουσα»), όπως εκπροσωπείται νόμιμα.

Με την υπό κρίση προδικαστική προσφυγή της, η προσφεύγουσα αιτείται την ακύρωση: α) της προσβαλλόμενης, υπ' αριθμό 69/10.04.2023, απόφασης του Διοικητικού Συμβουλίου της ... , δυνάμει της οποίας κρίθηκαν αποδεκτές οι προσφορές των εταιρειών «...», «...» και «...» και «...» και αναδείχθηκε η τελευταία προσωρινή ανάδοχος για το τμήμα Α του εν θέματι διαγωνισμού, και β) της προσβαλλόμενης, υπ' αριθμό 76/11.05.2023, απόφασης του Διοικητικού Συμβουλίου της ... , δυνάμει της οποίας αναδείχθηκε η εταιρεία «...» οριστική ανάδοχος για το τμήμα Α του εν θέματι διαγωνισμού.

Με την παρέμβασή της, η παρεμβαίνουσα αιτείται την απόρριψη της προδικαστικής προσφυγής, κατά το μέρος που την αφορά, και την διατήρηση της ισχύος της προσβαλλόμενης απόφασης.

Η συζήτηση άρχισε, αφού άκουσε την Εισηγήτρια

Αφού μελέτησε τα σχετικά έγγραφα

Σκέφθηκε κατά το Νόμο

1. Επειδή, για την άσκηση της προσφυγής, στην οποία περιλαμβάνεται το υπό κρίση αίτημα, έχει καταβληθεί το νόμιμο παράβολο, σύμφωνα με τα άρθρα 363 του Ν. 4412/2016 και 5 του Π.Δ. 39/2017, ποσού 1.116,00 ευρώ, το οποίο υπολογίζεται επί της αξίας άνευ Φ.Π.Α του τμήματος Α, εν σχέσει προς το οποίο ασκείται η προσφυγή, ήτοι 223.158,04€ (βλ. ηλεκτρονικό παράβολο με κωδικό ... και την εκτύπωση από την σελίδα της Γενικής Γραμματείας Πληροφοριακών Συστημάτων του Υπουργείου Οικονομικών, με την ένδειξη «ΔΕΣΜΕΥΜΕΝΟ»).

2.Επειδή, με την υπ' αριθμό .../2022 διακήρυξη, προκηρύχθηκε δημόσιος ανοικτός διαγωνισμός για την εξάμηνη ανάθεση των υπηρεσιών ...(...) και όλων των ...(...) της ... , συνολικής εκτιμώμενης αξίας 1.413.243,94€, μη συμπεριλαμβανομένου Φ.Π.Α. Ο εν θέματι διαγωνισμός υποδιαιρείτο σε δύο τμήματα: τμήμα Α: «...» και τμήμα Β: «...». Σύμφωνα με το άρθρο 1.3 της διακήρυξης, *«Η διάρκεια της σύμβασης ορίζεται για διάστημα έξι (6) μηνών από την υπογραφή της, με δικαίωμα του Αναθέτοντος Φορέα να παρατείνει μονομερώς, τμηματικά, την ισχύ της συναφθείσης συμβάσεως κατά έξι (6) επιπλέον μήνες. Η παράταση αυτή θα πραγματοποιείται με τους ίδιους όρους και τιμές, συμπεριλαμβανομένων όλων των νόμιμων φόρων, κρατήσεων υπέρ τρίτων και λοιπών επιβαρύνσεων, και με την επιφύλαξη εφαρμογής των εν ισχύ(ι) εκάστοτε κανονιστικών ρυθμίσεων καθώς και των προβλέψεων της παρούσας. Οι έξι (6) επιπλέον μήνες των υπηρεσιών καθαρισμού θα είναι προϋπολογισμού επίσης 1.413.243,94€, πλέον Φ.Π.Α. (Τμήμα Α: 223.158,04€ - Τμήμα Β: 1.190.085,90€)»*. Σύμφωνα με το ίδιο ως άνω άρθρο: *«Η σύμβαση θα ανατεθεί με το κριτήριο της πλέον συμφέρουσας από οικονομική άποψη προσφοράς, αποκλειστικά βάσει τιμής (χαμηλότερη τιμή), ανά τμήμα»*. Η ως άνω διακήρυξη αναρτήθηκε στο Κεντρικό Ηλεκτρονικό Μητρώο Δημοσίων Συμβάσεων (Κ.Η.Μ.ΔΗ.Σ.) στις 17.01.2023 με Α.Δ.Α.Μ ... , καθώς και στη διαδικτυακή πύλη του ΕΣΗΔΗΣ, όπου ο επίμαχος διαγωνισμός έλαβε συστημικό αριθμό ...

3. Επειδή, η υπό εξέταση προδικαστική προσφυγή: (α) έχει ασκηθεί εμπροθέσμως, καθ' όσον οι προσβαλλόμενες αποφάσεις κοινοποιήθηκαν στους συμμετέχοντες μέσω της λειτουργικότητας «επικοινωνία» του Ε.Σ.Η.ΔΗ.Σ. στις 13.05.2023, η προσφυγή κατατέθηκε εμπρόθεσμα στον

ηλεκτρονικό τόπο του διαγωνισμού στις 23.05.2023, ήτοι κατατέθηκε εντός της προβλεπόμενης δεκαήμερης προθεσμίας από την κοινοποίηση της προσβαλλόμενης, (β) ασκήθηκε με την χρήση του τυποποιημένου εντύπου του Παραρτήματος Ι του Π.Δ. .../2017, (γ) έχει ασκηθεί κατ' αρχήν μετ' εννόμου συμφέροντος, καθώς η προσφεύγουσα (2^η στη σειρά μειοδοσίας) βάλλει κατά της προσφοράς της οριστικής αναδόχου, αλλά και εταιρειών, που έπονται στη σειρά μειοδοσίας, με την ζημία της να ερείδεται στην τυχόν παράνομη συμμετοχή τρίτων στο διαγωνισμό. Άλλωστε, ως έχει κριθεί: *«Η σειρά κατάταξης δεν αποκλείει αυτόματα την ύπαρξη εννόμου συμφέροντος εκ μέρους οποιουδήποτε συμμετέχοντα και μη οριστικώς αποκλεισθέντα σε δημόσιο διαγωνισμό. Βασικό κριτήριο για την στοιχειοθέτηση του εννόμου συμφέροντος αποτελεί το έγκυρο της προσφοράς του διαγωνιζόμενου και ο μη οριστικός αποκλεισμός του με έκδοση απόφασης επί αίτησης ακύρωσης...»*. (Δ.Εφ.Αθ. 294/2020, σκ. 7).

4.Επειδή η αναθέτουσα Αρχή, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 365 της παρ. 1 του Ν. 4412/2016, κοινοποίησε, μέσω της λειτουργικότητας «επικοινωνία» του Ε.Σ.Η.ΔΗ.Σ., την προσφυγή στις 24.05.2023 στους συμμετέχοντες και θιγόμενους από τυχόν αποδοχή της, προκειμένου να λάβουν γνώση και ν' ασκήσουν ενδεχομένως το δικαίωμα παρέμβασής τους

5. Επειδή η παρεμβαίνουσα, έχουσα πρόδηλο έννομο συμφέρον, αφού έχει αναδειχθεί οριστική ανάδοχος, άσκησε εν γένει παραδεκτώς και εμπροθέσμως στις 03.05.2023, ήτοι εντός της προβλεπόμενης δεκαήμερης προθεσμίας από την ως άνω κοινοποίηση της προσφυγής, την υπό ίδια ημερομηνία παρέμβασή της, υπέρ της διατήρησης της ισχύος των προσβαλλόμενων.

6.Επειδή η αναθέτουσα Αρχή υπέβαλε νομίμως και εμπροθέσμως, στις 31.05.2023, τις απόψεις της επί της κρινόμενης προσφυγής. Επί των ανωτέρω απόψεων η προσφεύγουσα υπέβαλε στις 06.06.2023 το υπό ίδια ημερομηνία υπόμνημά της, το οποίο όμως δεν λαμβάνεται υπ' όψη λόγω του εκπροθέσμου.

7.Επειδή, στον εν θέματι διαγωνισμό συμμετείχαν πέντε οικονομικοί φορείς, μεταξύ των οποίων η προσφεύγουσα και οι εταιρείες «...», «...»,

«...» και «...». Περαιτέρω, η σειρά μειοδοσίας για το επίδικο τμήμα διαμορφώθηκε ως εξής: 1^η η «...», 2^η η «...», 3^η η «...», 4^η η «...» και 5^η η «...». Περαιτέρω, με την προσβαλλόμενη, υπ' αριθμό 69/10.04.2023, κρίθηκαν αποδεκτές οι προσφορές των εταιρειών «...», «...» και «...» και «...», και αναδείχθηκε η τελευταία προσωρινή ανάδοχος για το επίδικο τμήμα Α του εν θέματι διαγωνισμού. Με την προσβαλλόμενη, υπ' αριθμό 76/11.05.2023, οριστική ανάδοχος του επίδικου τμήματος αναδείχθηκε η εταιρεία «...», ήτοι η παρεμβαίνουσα. Κατά των ανωτέρω αποφάσεων στρέφεται η προσφεύγουσα για τους λόγους, που αναφέρονται στην προσφυγή της.

8.Επειδή, με τον πρώτο λόγο της προσφυγής, η προσφεύγουσα βάλλει κατά της νομιμότητας της προσφοράς της παρεμβαίνουσας («...»), ισχυριζόμενη ότι αυτή ήταν απορριπτέα, αναφορικά με το τμήμα Α. Τούτο, διότι, κατά τους ισχυρισμούς της προσφεύγουσας, η παρεμβαίνουσα δεν περιλαμβάνει, σε κανένα σημείο της τεχνικής της προσφοράς, καμμία αναφορά, ότι διαθέτει και θα προσφέρει για την εκτέλεση της σύμβασης τα δύο οχήματα του απαιτούμενου εξοπλισμού, σύμφωνα με όρο του Παραρτήματος Α' της διακήρυξης, στον οποίο ορίζεται, ότι: *«...Ο μηχανικός και λοιπός εξοπλισμός που πρέπει να χρησιμοποιεί ο εργολάβος για τις ανωτέρω εργασίες αποτελείται από ένα (1) ηλεκτροκίνητο επικαθήμενο όχημα καθαρισμού ενδεικτικού τύπου ... καθώς και τα απαραίτητα υλικά καθαριότητας. Επίσης απαιτείται η χρήση ενός (1) πετρελαιοκίνητου επικαθήμενου μηχανήματος καθαρισμού των αυλών των ... ενδεικτικού τύπου»*.

9. Επειδή, αναφορικά με τον πρώτο λόγο της προσφυγής, λεκτέα τα κάτωθι. Κατ' αρχάς, στο άρθρο 2.4.3.2, «Τεχνική Προσφορά», της διακήρυξης ορίζεται, ότι *«Η τεχνική προσφορά θα πρέπει να καλύπτει όλες τις απαιτήσεις και τις προδιαγραφές που έχουν τεθεί από τον αναθέτοντα φορέα με το Παράρτημα Α της Διακήρυξης, περιγράφοντας ακριβώς πώς οι συγκεκριμένες απαιτήσεις και προδιαγραφές πληρούνται. Περιλαμβάνει ιδίως τα έγγραφα και δικαιολογητικά, βάσει των οποίων θα αξιολογηθεί η καταλληλότητα των προσφερόμενων υπηρεσιών, με βάση τα κριτήρια επιλογής, σύμφωνα με τα αναλυτικώς αναφερόμενα στο ως άνω*

Παράρτημα...». Κατά δεύτερον, στο Παράρτημα Α της διακήρυξης, αναφορικά με τις «...», ορίζονται τα εξής: (α) Ως προς το «1.δ...»: «Ο μηχανικός και λοιπός εξοπλισμός που πρέπει να χρησιμοποιεί ο εργολάβος για τις ανωτέρω εργασίες ορίζεται από ένα (1) ηλεκτροκίνητο επικαθήμενο όχημα καθαρισμού ενδεικτικού τύπου ... καθώς και τα απαραίτητα υλικά καθαριότητας. Επίσης ορίζεται η χρήση ενός (1) πετρελαιοκίνητου επικαθήμενου μηχανήματος καθαρισμού των αυλών του ... ενδεικτικού τύπου ...». (σελ. 72 της διακήρυξης), και (β) ως προς το «2.δ »: «Ο μηχανικός και λοιπός εξοπλισμός που πρέπει να χρησιμοποιεί ο εργολάβος για τις ανωτέρω εργασίες αποτελείται από ένα (1) ηλεκτροκίνητο επικαθήμενο όχημα καθαρισμού ενδεικτικού τύπου ... καθώς και τα απαραίτητα υλικά καθαριότητας. Επίσης απαιτείται η χρήση ενός (1) πετρελαιοκίνητου επικαθήμενου μηχανήματος καθαρισμού των αυλών των ... ενδεικτικού τύπου ...» (σελ. 74 της διακήρυξης). Εν προκειμένω, όπως προκύπτει από την επισκόπηση της τεχνικής προσφοράς της παρεμβαίνουσας, αυτή δεν κάνει στην προσφορά της καμία αναφορά, ότι θα προσφέρει τον απαιτούμενο εξοπλισμό, σύμφωνα με τον ανωτέρω όρο στο Παράρτημα Α της διακήρυξης, ήτοι «ένα (1) ηλεκτροκίνητο επικαθήμενο όχημα καθαρισμού» και «ένα (1) πετρελαιοκίνητο επικαθήμενο μηχανήμα καθαρισμού των αυλών των ... ». Με την παρέμβασή της, η παρεμβαίνουσα, συνομολογεί αυτήν την έλλειψη στην προσφορά της, επαγόμενη επί λέξει ότι: «Στο ίδιο το κείμενο της διακήρυξης την οποία επικαλείται η προσφεύγουσα, γίνεται λόγος για όχημα καθαρισμού «...ενδεικτικού τύπου...». Το αν θα είναι ηλεκτροκίνητο ή πετρελαιοκίνητο δεν συνιστά τεχνικό χαρακτηριστικό που συνδέεται αιτιωδώς με το αντικείμενο της σύμβασης ούτε συναρτάται με ορισμένη λειτουργία, η οποία καθιστά απαραίτητο για την καλή εκτέλεση της σύμβασης το συγκεκριμένο τεχνικό χαρακτηριστικό. Η επιλογή του τύπου λειτουργίας των οχημάτων (ηλεκτροκίνητο ή πετρελαιοκίνητο) δεν είναι δυνατόν να αποτελέσει λόγο αποκλεισμού της τεχνικής προσφοράς, διότι στόχος της τεχνικής προδιαγραφής είναι η επίτευξη του καθαρισμού και είναι όχι ο τρόπος λειτουργίας του οχήματος». Όμως, σύμφωνα με το Παράρτημα της διακήρυξης, απαιτείτο, σωρευτικά, και ηλεκτροκίνητο ή πετρελαιοκίνητο όχημα. Οι ειδικότεροι ισχυρισμοί της παρεμβαίνουσας περί «ενδεικτικού τύπου», που αναφέρεται στον επίμαχο όρο, αφορά στο μοντέλο και ότι στο

τεχνικό είδος του οχήματος (ήτοι ηλεκτροκίνητο ή πετρελαιοκίνητο). Περαιτέρω, η επίμαχη απαίτηση, για ηλεκτροκίνητο ή πετρελαιοκίνητο όχημα, είναι απαράβατη, σύμφωνα με τον ανωτέρω όρο 2.4.3.2 της διακήρυξης, με αποτέλεσμα να επισύρει την απόρριψη της προσφοράς της παρεμβαίνουσας, κατ' άρθρο 2.4.6 της διακήρυξης (*«Ο αναθέτων φορέας με βάση τα αποτελέσματα του ελέγχου και της αξιολόγησης των προσφορών, απορρίπτει, σε κάθε περίπτωση, προσφορά: α) η οποία αποκλίνει από απαράβατους όρους περί σύνταξης και υποβολής της προσφοράς, ή δεν υποβάλλεται εμπρόθεσμα με τον τρόπο και με το περιεχόμενο που ορίζεται στην παρούσα και συγκεκριμένα στις παραγράφους .. 2.4.3. (Περιεχόμενο φακέλων δικαιολογητικών συμμετοχής, τεχνικής προσφοράς)...»*). Σημειωτέον, ότι η παρεμβαίνουσα απαραδέκτως και ανεπικαίρως αμφισβητεί την επίμαχη απαίτηση, περί διάθεσης και ηλεκτροκίνητου και πετρελαιοκίνητου οχήματος. Τούτο, διότι, η παρεμβαίνουσα δεν αμφισβήτησε επικαίρως με προδικαστική προσφυγή τον όρο στο Παράρτημα Α, που περιλαμβάνει την επίμαχη απαίτηση. Εν όψει των ανωτέρω, ο πρώτος λόγος της προσφυγής πρέπει να γίνει δεκτός, καθώς η προσφορά της παρεμβαίνουσας έπρεπε ν' απορριφθεί και ν' αποκλεισθεί από την περαιτέρω διαγωνιστική διαδικασία, αναφορικά με το επίδικο τμήμα Α.

10. Επειδή, με τον δεύτερο λόγο της προσφυγής, η προσφεύγουσα βάλλει κατά της νομιμότητας της προσφοράς της παρεμβαίνουσας («...»), ισχυριζόμενη, ότι αυτή ήταν απορριπτέα, αναφορικά με το επίδικο τμήμα Α. Τούτο, διότι, κατά τους ισχυρισμούς της προσφεύγουσας, η παρεμβαίνουσα δεν υπολογίζει κόστος αντικατάστασης για την εκτέλεση της σύμβασης.

11. Επειδή, αναφορικά με τον δεύτερο λόγο της προσφυγής, λεκτέα τα κάτωθι. Σύμφωνα με τα άρθρα 1.7 και 4.3.1 της Διακήρυξης, οι οικονομικοί φορείς οφείλουν να τηρούν και να εξακολουθήσουν να τηρούν κατά την διάρκεια εκτέλεσης της σύμβασης, εφ' όσον επιλεγούν, την εργατική νομοθεσία. Από τον συνδυασμό των ανωτέρω όρων της Διακήρυξης με τις διατάξεις του άρθρου 18 Ν. 4412/2016, προκύπτει, ότι είναι απορριπτέα ως απαράδεκτη οικονομική προσφορά, η οποία δεν καλύπτει το ελάχιστο εργατικό κόστος για την παροχή των προς ανάθεση υπηρεσιών, όπως το κόστος αυτό προσδιορίζεται από το σύνολο των νόμιμων αποδοχών των

εργαζομένων. Εν όψει αυτού, οι διαγωνιζόμενοι οικονομικοί φορείς υποχρεούνται, επί ποινή αποκλεισμού, να παραθέτουν στην προσφορά τους ακριβή δεδομένα για τον καθορισμό του ύψους των ως άνω αποδοχών, ώστε να προκύπτει, κατά τρόπο σαφή, ότι η προσφορά καλύπτει τα ελάχιστα όρια νόμιμου εργατικού κόστους για την εκτέλεση της συγκεκριμένης σύμβασης (πρβλ. ΕΠΑΝΣΤΕ 288/2020, 285/2020 κ.ά.). Περαιτέρω, σύμφωνα με το άρθρο 3 παρ. 16 Ν. 4504/1966, «οι επί σχέσει εργασίας του ιδιωτικού δικαίου απασχολούμενοι, παρ' οιωδήποτε εργοδότη, μισθωτοί δικαιούνται κατ' έτος "επίδοματος αδείας" ίσου προς το σύνολον των αποδοχών των υπό του Α.Ν. 539/1954 ή άλλων διατάξεων καθοριζομένων ημερών αδείας αναπαύσεως μετ' αποδοχών, ων δικαιούται έκαστος μισθωτός, υπό τον περιορισμόν ότι το επίδομα τούτο δεν δύναται να υπερβαίνει τας αποδοχάς ενός 15ημέρου, διά τους επί μηνιαίω μισθώ αμειβομένους, των 13 δε εργασίμων ημερών, διά τους επί ημερομισθίω ή κατά μονάδα εργασίας ή επί ποσοστοίς ή κατ' άλλον τρόπον αμειβομένους μισθωτούς. Το ως άνω επίδομα καταβάλλεται ομού μετά των αποδοχών της αδείας αναπαύσεως του μισθωτού. Εις περίπτωσιν καταγγελίας της συμβάσεως εργασίας, άνευ ππαίσματος του μισθωτού, πριν ούτος συμπληρώση, παρά τω αυτών εργοδότη δωδεκάμηνον συνεχή απασχόλησιν, αφ' ης προσελήφθη, ή αφ' ης έλαβε το επίδομα του προηγούμενου έτους, δικαιούται μέρους του ως άνω επίδοματος αναλόγου προς τον χρόνον της εργασιακής σχέσεως, ήτις διέρρευσεν, από της προσλήψεως ή από της λήψεως του προηγούμενου επίδοματος, μέχρι της ημέρας λύσεως της συμβάσεως εργασίας». Επιπροσθέτως, στο άρθρο 2 παρ. 1 α.ν. 539/1945, όπως ισχύει, προβλέπονται τα εξής: «1.α. Κάθε μισθωτός από την έναρξη της εργασίας του σε υπόχρεη επιχείρηση και μέχρι τη συμπλήρωση δώδεκα (12) μηνών συνεχούς απασχόλησης, δικαιούται να λάβει ποσοστό της ετήσιας κανονικής άδειας με αποδοχές κατ' αναλογία με το χρόνο εργασίας που έχει συμπληρώσει στην ίδια υπόχρεη επιχείρηση. Το ποσοστό αυτό υπολογίζεται με βάση ετήσια άδεια εικοσιτεσσάρων εργάσιμων ημερών ή αν στην επιχείρηση εφαρμόζεται σύστημα πενθήμερης εβδομαδιαίας εργασίας, είκοσι (20) εργάσιμων ημερών, χωρίς να υπολογίζεται σε αυτές η ημέρα της εβδομάδας κατά την οποία δεν απασχολούνται οι μισθωτοί λόγω του εφαρμοζόμενου συστήματος εργασίας. β. Ο εργοδότης υποχρεούται μέχρι τη λήξη του πρώτου ημερολογιακού έτους, εντός του οποίου προσελήφθη ο

μισθωτός να χορηγεί σε αυτόν την παραπάνω αναλογία της κανονικής άδειας. Κατά το δεύτερο ημερολογιακό έτος, ο μισθωτός δικαιούται να λάβει την ετήσια κανονική άδεια με αποδοχές, η οποία αναλογεί στο χρόνο απασχόλησής του στην υπόχρεη επιχείρηση και υπολογίζεται σύμφωνα με το δεύτερο εδάφιο της περίπτωσης α'. Η άδεια αυτή επαυξάνεται κατά μία (1) εργάσιμη ημέρα για κάθε έτος απασχόλησης επιπλέον του πρώτου μέχρι τις είκοσι έξι (26) εργάσιμες ημέρες ή μέχρι και τις είκοσι δύο (22) εργάσιμες ημέρες αν στην επιχείρηση εφαρμόζεται σύστημα πενθήμερης εβδομαδιαίας εργασίας». Σημειωτέον ότι η χορήγηση αδειών είναι υποχρεωτική, κατά την εργατική νομοθεσία, και τυχόν αντίθετη συμφωνία μεταξύ εργοδότη και εργαζομένου είναι άκυρη και άρα, κατά τις ημέρες της χορηγούμενης αδειάς ενός εργαζομένου, η εργασία του θα παρέχεται υποχρεωτικά από αντικαταστάτη. Λαμβάνοντας δε υπ' όψη, ότι κάθε διακήρυξη δημόσιου διαγωνισμού πρέπει, ακόμη και αν ελλείπει σχετική ρήτρα, γεγονός που δεν συντρέχει εν προκειμένω, να ερμηνεύεται ως επιβάλλουσα στους διαγωνιζόμενους να τηρούν, κατά την διαμόρφωση της προσφοράς τους, τις κείμενες διατάξεις, μεταξύ των οποίων προέχουσα θέση έχουν οι διατάξεις της εργατικής νομοθεσίας περί της κατώτερης νόμιμης αμοιβής της εργασίας και της νομοθεσίας περί κοινωνικής ασφάλισης, εφ' όσον δε η προσφορά υπολείπεται, απορρίπτεται κατά τα ως άνω (ΔΕΦ Αθ (ΑΣΦ) 236/2013, 511/2013 και εκεί αναφερόμενη νομολογία του ΣτΕ, ΔΕΦ Αθ (ΑΝ) 427/2011). Σε κάθε περίπτωση, κατά την πάγια νομολογία (ΔΕΦΑθ. (ΑΝ) 325/2015, ΔΕΦΑθ. 289/2014, ΕΑ ΣτΕ 155/2013, 297/2009, 1255/2009), οικονομικές προσφορές, που δεν περιλαμβάνουν το απαιτούμενο από το νόμο ελάχιστο εργατικό και ασφαλιστικό κόστος, νόμιμα αποκλείονται από διαγωνισμούς, ίδια, δε, όταν στους όρους της διακήρυξης προβλέπεται, ότι είναι απορριπτέα οικονομική προσφορά, η οποία δεν καλύπτει το ελάχιστο εργατικό κόστος για την παροχή των προς ανάθεση υπηρεσιών, όπως το κόστος τούτο προσδιορίζεται από την ισχύουσα νομοθεσία και την Εθνική Γενική Συλλογική Σύμβαση Εργασίας (Ε.Γ.Σ.Σ.Ε.) (πρβλ. Ε.Α. Σ.Τ.Ε. 198/2013, ΕΑ ΣτΕ 1255/2009, 732/2010, 16/2011, 17/2011 και μεταξύ πολλών ΑΕΠΠ 627/2019). Εν προκειμένω, η παρεμβαίνουσα και η αναθέτουσα ισχυρίζονται, ότι σε κανένα σημείο της Διακήρυξης δεν προβλέπεται η αντικατάσταση των εργαζομένων. Επομένως, δοθέντος ότι ουδείς αμφισβητεί τα πραγματικά

περιστατικά, ήτοι μη συμπερίληψης κόστους αντικατάστασης, προκειμένου να τηρείται η ισχύουσα εργατική νομοθεσία, η προσφορά της παρεμβαίνουσας ήταν απορριπτέα, όπως βασίμως ισχυρίζεται η προσφεύγουσα, απορριπτομένων των οικείων ισχυρισμών της παρεμβαίνουσας, ότι η συμπερίληψη του κόστους αντικατάστασης δεν βρίσκει έρεισμα στους όρους της διακήρυξης. (1454/2021 ΑΕΠΠ). Επομένως, από τις προπαρατεθείσες διατάξεις του νόμου και της διακήρυξης, απαιτείται ο υπολογισμός της εργατικής δαπάνης, που αντιστοιχεί στην απασχόληση συγκεκριμένου αριθμού εργαζομένων για την εκτέλεση της συγκεκριμένης υπό ανάθεση σύμβασης, ενώ απορρίπτεται ως απαράδεκτη οικονομική προσφορά που δεν καλύπτει τις νόμιμες αποδοχές του προσωπικού που θα απασχοληθεί κατά την διάρκεια της σύμβασης. (ΑΕΠΠ 629/2018, 1206,1207/2022 ΕΑΔΗΣΥ). Κατόπιν των ανωτέρω, ο δεύτερος λόγος της προσφυγής πρέπει να γίνει δεκτός.

12. Επειδή, με τον τρίτο λόγο της προσφυγής, η προσφεύγουσα βάλλει κατά της νομιμότητας της προσφοράς της παρεμβαίνουσας («...»), ισχυριζόμενη ότι αυτή ήταν απορριπτέα. Τούτο, διότι, κατά τους ισχυρισμούς της προσφεύγουσας, η παρεμβαίνουσα δηλώνει μη πραγματικό αλλά και αντιφατικό αριθμό εργαζομένων, που θα απασχοληθούν στο έργο. Πιο αναλυτικά, η προσφεύγουσα ισχυρίζεται, ότι: *«...Ωστόσο, η εταιρεία ... , στον πίνακα του άρθρου 68 που υπέβαλε στο πλαίσιο της οικονομικής της προσφοράς, αναφέρει ότι στο έργο θα απασχοληθούν συνολικά εργαζόμενοι «35,4 (φυσική παρουσία)», το οποίο είναι πρακτικά αδύνατο και ως εκ τούτου η συμπλήρωση αυτή δεν πληροί την απαίτηση του νόμου και η προσφορά της τυγχάνει απορριπτέα. Εξ άλλου είναι και ανακριβής καθώς σε έτερο σημείο του πίνακα της οικονομικής προσφοράς δηλώνει ότι θα απασχοληθούν 42 άτομα, με αποτέλεσμα να δημιουργείται σύγχυση και να μην πληρούται ο σκοπός της συμπλήρωσης του πίνακα, που δεν είναι άλλος από τον έλεγχο της τήρησης των διατάξεων της εργατικής νομοθεσίας από τις υποβληθείσες προσφορές. Τέλος, το εν λόγω σφάλμα δεν δύναται νομίμως να διορθωθεί κατ' άρθρο 102 και 310 του ν. 4412/2016, καθώς αυτό θα συνιστούσε αλλοίωση της οικονομικής προσφοράς και κατ' αποτέλεσμα θα οδηγούσε σε μη επιτρεπτή υποβολή νέας προσφοράς, καθώς ο αριθμός των εργαζομένων που θα*

απασχοληθούν στο έργο είναι άρρηκτα συνδεδεμένος με την οικονομική προσφορά που υπεβλήθη και τη νομιμότητα αυτής.».

13. Επειδή, αναφορικά με τον τρίτο λόγο της προσφυγής, λεκτέα τα κάτωθι. Κατ' αρχάς, στο άρθρο 2.4.4 «Περιεχόμενα Φακέλου «Οικονομική Προσφορά» / Τρόπος σύνταξης και υποβολής» ορίζεται, ότι «...Σε χωριστό φάκελο της οικονομικής προσφοράς και σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 68 του Ν. 3863/10 (ΦΕΚ 115/Α/30-09-2010) όπως αυτό τροποποιήθηκε και ισχύει, ο ανάδοχος υποχρεούται, **με ποινή αποκλεισμού**, να αναφέρει τα εξής: -Τον αριθμό των εργαζομένων που θα απασχοληθούν στο έργο...». Κατά δεύτερον, στο άρθρο 2.4.6 της διακήρυξης ορίζεται, ότι «Ο αναθέτων φορέας με βάση τα αποτελέσματα του ελέγχου και της αξιολόγησης των προσφορών, απορρίπτει, σε κάθε περίπτωση, προσφορά: α)... β) η οποία περιέχει ατελείς, ελλιπείς, ασαφείς ή λανθασμένες πληροφορίες ή τεκμηρίωση, συμπεριλαμβανομένων των πληροφοριών που περιέχονται στο ΕΕΕΣ, εφόσον αυτές δεν επιδέχονται συμπλήρωσης, διόρθωσης, αποσαφήνισης ή διευκρίνισης ή, εφόσον επιδέχονται, δεν έχουν αποκατασταθεί από τον προσφέροντα, εντός της προκαθορισμένης προθεσμίας, σύμφωνα το άρθρο 310 του ν. 4412/2016 και την παρ. 3.1.2.1 της παρούσας διακήρυξης». Εν προκειμένω, η παρεμβαίνουσα, στην προσφορά της, και δη στο ψηφιακό αρχείο «Πίνακας άρθρου 68 του ν. 3863-2010-Τμήμα Α-...», δηλώνει ως αριθμό εργαζομένων, που θα απασχοληθούν στο έργο (φυσική παρουσία), 35,4 εργαζόμενους. Παράλληλα, σε άλλο αρχείο της προσφοράς της, και δη στο ψηφιακό αρχείο «...», δηλώνει ως «ΑΤΟΜΑ» 35,40 και ως «ΑΤΟΜΑ ...» 42,00. Περαιτέρω, στην παρέμβασή της, δηλώνει, ότι η οικονομική της προσφορά «έχει υπολογισθεί βάσει απασχόλησης 42 ατόμων, σύμφωνα με τη σχετική ανάλυση κατά την υποβολή της προσφοράς μας. Η δε επάρκεια και αντιστοίχιση του αριθμού προς απασχόληση ατόμων (ανά δραστηριότητα ειδικότητα, χώρο και χρόνο), έχουν αξιολογηθεί κατά το στάδιο αξιολόγησης της τεχνικής προσφοράς και έχουν γίνει δεκτές από την Επιτροπή Αξιολόγησης.». Όμως, με το περιεχόμενο αυτό η οικονομική προσφορά της παρεμβαίνουσας είναι αντιφατική, καθώς εμφανίζει ως αριθμό εργαζομένων και 35,40 και 42,00 άτομα. Η αντιφατικότητα όμως αυτή δεν είναι δεκτική διευκρινίσεων ούτε σύμφωνα με το άρθρο 310 του ν. 4412/2016 ούτε με την

παρ. 3.1.2.1 της ένδικης διακήρυξης, κατ' αποδοχή των ισχυρισμών της προσφεύγουσας. Και τούτο, διότι αυτό θα οδηγούσε ανεπίτρεπτα σε δήλωση από την παρεμβαίνουσα, το πρώτον, του αριθμού των εργαζομένων που θα απασχοληθούν στην επίδικη σύμβαση και ως εκ τούτου και σε ανεπίτρεπτη τροποποίηση της προσφοράς της. (πρβλ Δ.Εφ.Χανίων 18/2022, σκ. 21). Σημειωτέον ότι η ανωτέρω δήλωση δεν αφορά σε γεγονότα, που θα μπορούσαν να εξακριβωθούν αντικειμενικά, αλλά αφορά σε δήλωση, που μόνον η συμμετέχουσα (ήτοι η παρεμβαίνουσα) μπορεί να βεβαιώσει και να δεσμευθεί ως προς το περιεχόμενό της (Δ. Εφ. Χανίων σκ. 20). Άλλωστε, ως έχει κριθεί: «...Εξάλλου, δεν πρόκειται για ασάφεια, η οποία θα ήταν δυνατό να αρθεί με την παροχή διευκρινήσεων κατ'άρθρο 102 του ν. 4412/2016, ακόμη και μετά την τροποποίησή του με το άρθρο 42 του ν. 4782/2021, το οποίο εφαρμόζεται εν προκειμένω. Τούτο δε, καθόσον η αναθέτουσα αρχή έχει βάσει της τελευταίας αυτής διάταξης σχετική δυνατότητα να καλέσει τον διαγωνιζόμενο να συμπληρώσει στοιχεία του φακέλου του (και όχι δέσμια αρμοδιότητα, όπως προβάλλει η αιτούσα), όπως προκύπτει τόσο από την αιτιολογική έκθεση του ν. 4782/2021, όπου ορίζεται ότι «με τη νέα διατύπωση του άρθρου 102, η αναθέτουσα αρχή δύναται να ζητήσει να διορθωθούν ή συμπληρωθούν τα στοιχεία που περιλαμβάνονται σε ένα φάκελο υποψηφιότητας», όσο και από το γεγονός ότι η δυνατότητα αυτή παρέχεται υπό προϋποθέσεις, ήτοι εφόσον δεν τροποποιείται η προσφορά του οικονομικού φορέα, με τρόπο ώστε να του δίνεται αθέμιτο πλεονέκτημα έναντι των λοιπών συμμετοχόντων και εφόσον η διευκρίνηση-συμπλήρωση αφορά στοιχεία ή δεδομένα αντικειμενικώς εξακριβώσιμα (βλ. σχετ. αιτιολογική έκθεση). Άλλωστε, και η νέα (μετά την τροποποίηση με το ν. 4782/2021) διατύπωση της διάταξης του άρθρου 102 του ν. 4412/2016 ουσιαστικά υιοθετεί τη διατύπωση της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ (άρθρο 56 παρ.4), σύμφωνα με την οποία η αναθέτουσα αρχή έχει τη δυνατότητα να ζητεί από τους οικονομικούς φορείς να συμπληρώσουν τα δικαιολογητικά τους, τηρουμένων, όμως, απολύτως των αρχών της ίσης μεταχείρισης και διαφάνειας...». (Δ.Εφ.Χανίων 18/2022). Εν όψει των ανωτέρω, ο τρίτος λόγος της προσφυγής πρέπει να γίνει δεκτός, αφού η προσφορά της παρεμβαίνουσας έπρεπε ν' απορριφθεί και ν' αποκλεισθεί από την περαιτέρω διαγωνιστική διαδικασία, αναφορικά με το επίδικο τμήμα Α.

14. Επειδή, με τον τέταρτο λόγο της προσφυγής, η προσφεύγουσα βάλλει κατά της νομιμότητας της προσφοράς της παρεμβαίνουσας (...), ισχυριζόμενη ότι αυτή ήταν απορριπτέα. Τούτο, διότι, κατά τους ισχυρισμούς της προσφεύγουσας: «...Σύμφωνα με τον όρο 2.4.4 Περιεχόμενα Φακέλου «Οικονομική Προσφορά» / Τρόπος σύνταξης και υποβολής οικονομικών προσφορών της διακήρυξης, προβλέπεται ότι (σελ. 42): «... Οι προσφορές, με ποινή αποκλεισμού, θα πρέπει να είναι πλήρεις και αναλυτικές, να αιτιολογούν και να δικαιολογούν πλήρως το προσφερόμενο αντάλλαγμα (με αναλυτική αναφορά στον αριθμό του προσωπικού που θα απασχολεί, το αν θα είναι εργαζόμενοι άνω ή κάτω των 25 ετών, την προϋπηρεσία τους), τις πάσης φύσεως νόμιμες αποδοχές του απασχολούμενου προσωπικού (σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία)...». Η εταιρεία ... , μη νόμιμα και κατά παράβαση του ανωτέρω απαράβατου όρου του διαγωνισμού, δεν αναφέρει σε κανένα σημείο της υποβληθείσας προσφοράς της, ούτε ειδικώς στην σχετική υπεύθυνη δήλωση που υπέβαλε ως τμήμα της οικονομικής προσφοράς και στην οποία αναφέρει την ηλικία των εργαζομένων της – όπως επίσης απαιτεί η διακήρυξη- , την προϋπηρεσία που έχει το απασχολούμενο από αυτήν προσωπικό».

15. Επειδή, αναφορικά, με τον τέταρτο λόγο της προσφυγής, λεκτέα τα κάτωθι. Στην ένδικη διακήρυξη (σελ. 42), και δη στον όρο 2.4.4 αυτής, ορίζονται τα εξής: «...Οι προσφορές, **με ποινή αποκλεισμού**, θα πρέπει να είναι πλήρεις και αναλυτικές, να αιτιολογούν και να δικαιολογούν πλήρως το προσφερόμενο αντάλλαγμα (με αναλυτική αναφορά στον αριθμό του προσωπικού που θα απασχολεί, το αν θα είναι εργαζόμενοι άνω ή κάτω των 25 ετών, **την προϋπηρεσία** τους), τις πάσης φύσεως νόμιμες αποδοχές του απασχολούμενου προσωπικού (σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία)...». Εν προκειμένω, όπως προκύπτει από την επισκόπηση της προσφοράς της παρεμβαίνουσας και όπως συνομολογεί και η ίδια στην παρέμβασή της, αυτή δεν δήλωσε σε κανένα σημείο της προσφοράς της την προϋπηρεσία του προσωπικού που θα απασχολήσει στην ένδικη σύμβαση. Η παρεμβαίνουσα, στην παρέμβαση της, αναφέρει επί λέξει, ότι «...το διατιθέμενο για την εκτέλεση της σύμβασης προσωπικό δεν διαθέτει προηγούμενη προϋπηρεσία και ως εκ τούτου δεν θα ήταν νοητό να υποβληθεί τέτοιου είδους δήλωση στον Αναθέτοντα Φορέα.». Όμως, σύμφωνα με τον ανωτέρω όρο της διακήρυξης, η

παρεμβαίνουσα έπρεπε, επί ποινή αποκλεισμού, να αναφέρει, ότι το προσωπικό της δεν διαθέτει προϋπηρεσία, καθώς ουδόλως η απουσία οποιασδήποτε αναφοράς μπορεί να οδηγεί στο συμπέρασμα της μη ύπαρξης ετών προϋπηρεσίας. Άλλωστε, η απαίτηση της διακήρυξης να δηλώνεται η προϋπηρεσία των απασχολούμενων ατόμων στοχεύει στο να ελέγχεται το νόμιμο της αμοιβής των εργαζομένων ανάλογα με την προϋπηρεσία τους, η δε παράλειψη της ρητής δήλωσης του οικονομικού φορέα, ως προς την προϋπηρεσία, δημιουργεί αμφιβολία ως προς την τήρηση της εργατικής νομοθεσίας για την νόμιμη αμοιβή των εργαζομένων. Εν όψει αυτών, ο τέταρτος λόγος της προσφυγής πρέπει να γίνει δεκτός, καθώς η προσφορά της παρεμβαίνουσας έπρεπε ν' απορριφθεί και ν αποκλεισθεί από την περαιτέρω διαγωνιστική διαδικασία, αναφορικά με το επίδικο τμήμα Α.

16. Επειδή η εξέταση των πέμπτου, έκτου και έβδομου λόγων της προσφυγής, αναφορικά με την προσφορά της παρεμβαίνουσας, παρέλκει ως αλυσιτελής, δεδομένου ότι τα εκτεθέντα στις σκέψεις 9, 11, 13 και 15, παρέχουν αυτοτελή νόμιμα ερείσματα για την απόρριψη της προσφοράς της και την ακύρωση των προσβαλλόμενων.

17. Επειδή, η προσφεύγουσα με τον Β1 λόγο της προσφυγής της, βάλλει κατά της νομιμότητας της προσφοράς της εταιρείας «...», ισχυριζόμενη, ότι αυτή ήταν απορριπτέα. Τούτο, διότι, κατά τους ισχυρισμούς της προσφεύγουσας, η εν λόγω εταιρεία, κατά παράβαση του όρου 2.4.4 της διακήρυξης, *«...σε κανένα από τα υποβληθέντα έγγραφα της οικονομικής της προσφοράς δεν κάνει ανάλυση του τρόπου υπολογισμού του εργατικού κόστους, προκειμένου να μπορεί να διαπιστωθεί αν τηρείται η εργατική νομοθεσία από την υποβληθείσα προσφορά. Πέραν τούτου, και ενώ ρητά απαιτείται από τη διακήρυξη επί ποινή αποκλεισμού, δεν δηλώνει σε κανένα σημείο της προσφοράς της την ηλικία των εργαζομένων που θα απασχοληθούν στο έργο ούτε αν έχουν προϋπηρεσία ή όχι, παραβιάζοντας και την απαίτηση αυτή του όρου 2.4.4.»*. Επίσης, η προσφεύγουσα ισχυρίζεται, ότι η προσφορά της εν λόγω εταιρείας ήταν απορριπτέα, καθώς δεν ανέγραφε τις τιμές της οικονομικής της προσφοράς και ολογράφως, κατά παράβαση του ίδιου ως άνω όρου 2.4.4.

18. Επειδή, αναφορικά με τον Β1 λόγο της προσφυγής, λεκτέα τα κάτωθι. Κατ' αρχάς, στον όρο 2.4.4 της ένδικης διακήρυξης (σελ. 39, 40 42), ορίζονται τα εξής: «...*Η Οικονομική Προσφορά πρέπει να περιλαμβάνει το ποσό σε Ευρώ για τις σχετικές υπηρεσίες ολογράφως και αριθμητικώς, έναντι του οποίου προτίθεται να εκτελέσει ο οικονομικός φορέας το Έργο, τόσο μη συμπεριλαμβανομένου του ΦΠΑ, όσο και συμπεριλαμβανομένου του ΦΠΑ....Οι προσφορές, με ποινή αποκλεισμού, θα πρέπει να είναι πλήρεις και αναλυτικές, να αιτιολογούν και να δικαιολογούν πλήρως το προσφερόμενο αντάλλαγμα (με αναλυτική αναφορά στον αριθμό του προσωπικού που θα απασχολεί, **το αν θα είναι εργαζόμενοι άνω ή κάτω των 25 ετών, την προϋπηρεσία τους**), τις πάσης φύσεως νόμιμες αποδοχές του απασχολούμενου προσωπικού (σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία)...*». Εν προκειμένω, η εταιρεία «...», στην οικονομική της προσφορά για το επίδικο τμήμα (βλ. αρχείο «ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΠΡΟΣΦΟΡΑ», όπου εμπεριέχεται το ψηφιακό αρχείο «ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΠΡΟΣΦΟΡΑ ΤΜΗΜΑ Α. signed»), δεν κάνει ανάλυση του τρόπου υπολογισμού του εργατικού κόστους, ώστε να αιτιολογεί και να δικαιολογεί πλήρως το προσφερόμενο αντάλλαγμα, κατά παράβαση του ανωτέρω όρου 2.4.4 της διακήρυξης, ο οποίος είχε τεθεί επί ποινή αποκλεισμού. Περαιτέρω, στην οικονομική προσφορά της εν λόγω εταιρείας δεν γίνεται καμμία μνεία ούτε στην ηλικία των εργαζομένων ούτε στην προϋπηρεσία τους, πάλι κατά παράβαση του ανωτέρω όρου 2.4.4 της διακήρυξης. Τέλος, οι ειδικότεροι ισχυρισμοί της προσφεύγουσας, ότι η προσφορά της συγκεκριμένης εταιρείας είναι απορριπτέα, διότι δεν δηλώνεται το ποσό του κάθε κονδυλίου της οικονομικής της προσφοράς και ολογράφως, είναι απορριπτέοι. Τούτο, διότι, στο ανωτέρω ψηφιακό αρχείο «ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΠΡΟΣΦΟΡΑ ΤΜΗΜΑ Α. signed», δηλώνεται το ποσό της εν συνόλω προσφοράς της εν λόγω εταιρείας και ολογράφως. (βλ. το ανωτέρω ψηφιακό αρχείο, όπου αναγράφεται: «**ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΔΑΠΑΝΗ ΓΙΑ 6 ΜΗΝΕΣ ΧΩΡΙΣ ΦΠΑ : 221.536,29 € διακόσιες είκοσι μία χιλιάδες πεντακόσια τριάντα έξι ευρώ και είκοσι εννέα λεπτά ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΔΑΠΑΝΗ ΜΕ ΦΠΑ 24 % ΓΙΑ 6 ΜΗΝΕΣ: 274.705,00€ διακόσιες εβδομήντα τέσσερις χιλιάδες επτακόσια πέντε ευρώ**»). Σημειωτέον ότι η διακήρυξη, σύμφωνα με τον όρο 2.4.4, απαιτούσε να αναγραφεί και ολογράφως η συνολική τιμή της προσφοράς και όχι το κάθε κονδύλιο της προσφοράς. Και τούτο, διότι, στον επίμαχο όρο ανεγράφετο,

ότι η οικονομική προσφορά πρέπει να περιλαμβάνει το ποσό σε ευρώ, για τις σχετικές υπηρεσίες, ολογράφως και αριθμητικώς **«έναντι του οποίου προτίθεται να εκτελέσει ο οικονομικός φορέας το Έργο»**. Εν ολίγοις, από την διακήρυξη ζητείτο η αναγραφή της εν συνόλω τιμής του έργου, και αριθμητικώς και ολογράφως, έναντι της οποίας (τιμής) προτίθεται ο οικονομικός φορέας να εκτελέσει το έργο. Όμως, η προσφορά της εταιρείας «...», λόγω της μη πλήρους ανάλυσης του εργατικού κόστους και της μη αναφοράς της ηλικίας των εργαζομένων και της προϋπηρεσίας τους, έπρεπε ν' απορριφθεί και ν' αποκλεισθεί από την περαιτέρω διαγωνιστική διαδικασία στο επίδικο τμήμα Α, κατ' αποδοχή του Β1 λόγου της προσφυγής.

19. Επειδή, η προσφεύγουσα με τον Β2 λόγο της προσφυγής της, βάλλει κατά της νομιμότητας της προσφοράς της εταιρείας «...», για το επίδικο τμήμα Α, ισχυριζόμενη, ότι αυτή ήταν απορριπτέα. Τούτο, διότι, κατά τους ισχυρισμούς της προσφεύγουσας, η εν λόγω εταιρεία δεν προσέφερε ξεχωριστή επιπλέον τιμή για τον ... , κατά παράβαση των όρων της διακήρυξης.

20. Επειδή, αναφορικά με τον Β2 λόγο της προσφυγής, λεκτέα τα κάτωθι. Κατ' αρχάς, στην ένδικη διακήρυξη (σελ. 69), ως προς τις ... , προβλέπεται αφ' ενός καθημερινός καθαρισμός και αφ' ετέρου περιοδικός καθαρισμός. Στον περιοδικό καθαρισμό εντάσσεται και ο μηνιαίος καθαρισμός των υαλοπινάκων. Κατά δεύτερον, στην διακήρυξη (σελ. 74,75) για τα «...» ορίζονται τα εξής: .. για τα ... (σελ. 74, 76): **«3.γ. θα γίνεται περιοδικά 1 έως 3 φορές το χρόνο και μόνο κατόπιν προηγούμενης εντολής προς τον εργολάβο. Για τον καθαρισμό της εξωτερικής όψης των υαλοπινάκων θα πρέπει να ληφθεί μέριμνα για την ασφάλεια των καθαριστών και πρόταση των διαγωνιζομένων ως προς τον απαραίτητο εξοπλισμό και μέτρων ασφάλειας (π.χ....). Ο εργολάβος καλείται να προσφέρει τίμημα για κάθε φορά καθαρισμού των ανωτέρω τζαμιών συνολικά.»**. Κατά τρίτον, ο όρος 2.4.4 της διακήρυξης ορίζει τα εξής: **«Στην Οικονομική Προσφορά θα πρέπει να δίνεται τιμή ανά τμήμα. Συγκεκριμένα οι οικονομικοί φορείς πρέπει να αναφέρουν το συνολικό κόστος για ολόκληρο το χρονικό διάστημα της σύμβασης για όλες τις εργασίες καθαρισμού ανά τμήμα και με βάση το ποσό αυτό θα πραγματοποιηθεί η αξιολόγηση...»**. Εν προκειμένω, από το ψηφιακό

αρχείο «ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΠΡΟΣΦΟΡΑ ΤΜΗΜΑ Α. signed» (βλ. «ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΠΡΟΣΦΟΡΑ» όπου εμπεριέχεται το ανωτέρω ψηφιακό αρχείο), το οποίο κατέθεσε, με την προσφορά της, η εταιρεία «...», προκύπτει ότι αυτή στην οικονομική της προσφορά για το επίδικο τμήμα δεν περιέλαβε ξεχωριστή τιμή για τον ... , κατά παράβαση του ανωτέρω όρου περί καθαρισμού των εσωτερικών τζαμιών για το συγκεκριμένο αμαξοστάσιο. Συνεπώς, η προσφορά της εν λόγω εταιρείας για το τμήμα Α έπρεπε να απορριφθεί και να αποκλειστεί από την περαιτέρω διαγωνιστική διαδικασία, κατ' αποδοχή του Β2 λόγου της προσφυγής.

21. Επειδή, η εξέταση του Β3 λόγου της προσφυγής, που στρέφεται κατά της προσφοράς της εταιρείας «...», δεδομένου ότι τα εκτεθέντα στις σκέψεις 18 και 20, παρέχουν αυτοτελή νόμιμα ερείσματα για την απόρριψη της προσφοράς της και την ακύρωση των προσβαλλόμενων.

22. Επειδή, η προσφεύγουσα με τον Γ1 λόγο της προσφυγής της, βάλλει κατά της νομιμότητας της προσφοράς της εταιρείας «...», ισχυριζόμενη ότι αυτή ήταν απορριπτέα, για το επίδικο τμήμα Α. Τούτο, διότι, κατά τους ισχυρισμούς της προσφεύγουσας, η εν λόγω εταιρεία: *«α/... δεν κάνει ανάλυση του τρόπου υπολογισμού του εργατικού κόστους, προκειμένου να μπορεί να διαπιστωθεί αν τηρείται η εργατική νομοθεσία από την υποβληθείσα προσφορά. Πέραν τούτου, και ενώ επίσης ρητά απαιτείται από τη διακήρυξη επί ποινή αποκλεισμού, δεν δηλώνει σε κανένα σημείο της προσφοράς της την ηλικία των εργαζομένων που θα απασχοληθούν στο έργο ούτε αν έχουν προϋπηρεσία ή όχι, παραβιάζοντας και την απαίτηση αυτή του όρου 2.4.4. β/ Περαιτέρω ορίζεται (σελ. 40) «Στην οικονομική προσφορά θα πρέπει να γίνεται πλήρης αποδοχή του τρόπου και χρόνου πληρωμής όπως περιγράφεται στην παρ. 5.1. της παρούσας διακήρυξης». Η συμμετέχουσα εταιρεία ωστόσο, δεν δηλώνει πουθενά στην οικονομική της προσφορά ότι αποδέχεται τον τρόπο και τον χρόνο πληρωμής που αναλύονται στην παρ. 5.1. της διακήρυξης, με συνέπεια να παραβιάζει και την απαίτηση αυτή. γ/ Ακόμη, στον ίδιο όρο της διακήρυξης προβλέπεται: «Η Οικονομική Προσφορά πρέπει να περιλαμβάνει το ποσό σε Ευρώ για τις σχετικές υπηρεσίες ολογράφως και αριθμητικώς, έναντι του οποίου προτίθεται να εκτελέσει ο οικονομικός φορέας το Έργο, τόσο μη συμπεριλαμβανομένου του ΦΠΑ, όσο και συμπεριλαμβανομένου του*

ΦΠΑ». Η εταιρεία ... δεν τηρεί ούτε αυτή την απαίτηση της διακήρυξης , καθώς στην οικονομική της προσφορά δεν αναγράφονται οι τιμές ολογράφως, κατά παράβαση του ανωτέρω παρατιθέμενου όρου...».

23. Επειδή, αναφορικά με τον Γ1 λόγο της προσφυγής, λεκτέα τα εξής: Στην ένδικη διακήρυξη ορίζονται τα κάτωθι: «...Η Οικονομική Προσφορά πρέπει να περιλαμβάνει το ποσό σε Ευρώ για τις σχετικές υπηρεσίες ολογράφως και αριθμητικώς, έναντι του οποίου προτίθεται να εκτελέσει ο οικονομικός φορέας το Έργο, τόσο μη συμπεριλαμβανομένου του ΦΠΑ, όσο και συμπεριλαμβανομένου του ΦΠΑ...Οι προσφορές, με ποινή αποκλεισμού, θα πρέπει να είναι πλήρεις και αναλυτικές, να αιτιολογούν και να δικαιολογούν πλήρως το προσφερόμενο αντάλλαγμα (με αναλυτική αναφορά στον αριθμό του προσωπικού που θα απασχολεί, το αν θα είναι εργαζόμενοι άνω ή κάτω των 25 ετών, την προϋπηρεσία τους), τις πάσης φύσεως νόμιμες αποδοχές του απασχολούμενου προσωπικού (σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία)...». (σελ. 39, 40 και 42 της διακήρυξης) , «Στην οικονομική προσφορά θα πρέπει να γίνεται πλήρης αποδοχή του τρόπου και χρόνου πληρωμής όπως περιγράφεται στην παρ. 5.1. της παρούσας διακήρυξης (σελ. 40 της διακήρυξης), «Η Οικονομική Προσφορά πρέπει να περιλαμβάνει το ποσό σε Ευρώ για τις σχετικές υπηρεσίες ολογράφως και αριθμητικώς, έναντι του οποίου προτίθεται να εκτελέσει ο οικονομικός φορέας το Έργο, τόσο μη συμπεριλαμβανομένου του ΦΠΑ, όσο και συμπεριλαμβανομένου του ΦΠΑ.», (σελ. 39, 40 της διακήρυξης). Εν προκειμένω, όπως προκύπτει από την οικονομική προσφορά της εταιρείας «...» (βλ. αρχείο «Οικονομική Προσφορά», όπου εμπεριέχεται το ψηφιακό αρχείο «ΠΙΝΑΚΑΣ ΑΡΘΡΟΥ 68 ..._signed»), η εν λόγω εταιρεία στην οικονομική της προσφορά δεν κάνει ανάλυση του τρόπου υπολογισμού του εργατικού κόστους και δεν δηλώνει την ηλικία των εργαζομένων ούτε αν έχουν προϋπηρεσία ή όχι, κατά παράβαση του όρου 2.4.4 της διακήρυξης. Περαιτέρω, η εν λόγω εταιρεία δεν δηλώνει πουθενά στην οικονομική της προσφορά, ότι αποδέχεται τον τρόπο και τον χρόνο πληρωμής που αναλύονται στην παρ. 5.1. της διακήρυξης, κατά παράβαση των οριζόμενων στη διακήρυξη. Τέλος, η εν λόγω εταιρεία στην οικονομική της προσφορά αναγράφει την συνολική τιμή της προσφοράς της μόνον αριθμητικώς και όχι ολογράφως, και ως εκ τούτου η προσφορά της

ήταν απορριπτέα, καθώς η διακήρυξη όριζε, ότι: «*Η Οικονομική Προσφορά πρέπει να περιλαμβάνει το ποσό σε Ευρώ για τις σχετικές υπηρεσίες ολογράφως και αριθμητικώς, έναντι του οποίου προτίθεται να εκτελέσει ο οικονομικός φορέας το Έργο, τόσο μη συμπεριλαμβανομένου του ΦΠΑ, όσο και συμπεριλαμβανομένου του ΦΠΑ*». Συνεπώς, κατ' αποδοχή του Γ1 λόγου της προσφυγής, η προσφορά της εταιρείας «...», για το τμήμα Α, έπρεπε ν' απορριφθεί και ν' αποκλεισθεί από την περαιτέρω διαγωνιστική διαδικασία.

24. Επειδή η προσφεύγουσα, με τον Γ2 λόγο της προσφυγής της, βάλλει κατά της νομιμότητας της προσφοράς της εταιρείας «...», ισχυριζόμενη ότι αυτή ήταν απορριπτέα, για το επίδικο τμήμα Α. Τούτο, διότι, κατά τους ισχυρισμούς της προσφεύγουσας, από την οικονομική προσφορά της εν λόγω εταιρείας δεν προκύπτει ξεχωριστή τιμή για τον καθαρισμό των υαλοπινάκων σε κανένα αμαξοστάσιο.

25. Επειδή, αναφορικά με τον Γ2 λόγο της προσφυγής, λεκτέα τα εξής: Στην ένδικη διακήρυξη ορίζονται τα εξής: (α) για το ... (σελ. 71,72): «*1.δ. ... Ο καθαρισμός θα γίνεται περιοδικά 1 έως 3 φορές το χρόνο και μόνο κατόπιν προηγούμενης εντολής προς τον εργολάβο. Για τον καθαρισμό της εξωτερικής όψης των υαλοπινάκων θα πρέπει να ληφθεί μέριμνα για την ασφάλεια των καθαριστών. Ο εργολάβος καλείται να προσφέρει τίμημα για κάθε φορά καθαρισμού των ανωτέρω τζαμιών συνολικά...Ο εκτιμώμενος συνολικός χρόνος για την εκτέλεση των εργασιών ορίζεται σε 21 έως 22 ώρες για κάθε φορά καθαρισμού...*», (β) για το ... (σελ. 73,74) «*2.δ. ... Ο καθαρισμός θα γίνεται περιοδικά 1 έως 3 φορές το χρόνο και μόνο κατόπιν προηγούμενης εντολής προς τον εργολάβο. Για τον καθαρισμό της εξωτερικής όψης των υαλοπινάκων θα πρέπει να ληφθεί μέριμνα για την ασφάλεια των καθαριστών. Ο εργολάβος καλείται να προσφέρει τίμημα για κάθε φορά καθαρισμού των ανωτέρω τζαμιών συνολικά. Ο εργολάβος θα χρησιμοποιεί τον απαραίτητο εξοπλισμό και τα αντίστοιχα εγκεκριμένα υλικά καθαριότητας. Ο εκτιμώμενος συνολικός χρόνος για την εκτέλεση των εργασιών ορίζεται σε 21 έως 22 ώρες για κάθε φορά καθαρισμού*», (γ) για τα ... (σελ. 74, 76): «*3.γ.... . θα γίνεται περιοδικά 1 έως 3 φορές το χρόνο και μόνο κατόπιν προηγούμενης εντολής προς τον εργολάβο. Για τον καθαρισμό της εξωτερικής όψης των υαλοπινάκων θα πρέπει να ληφθεί μέριμνα για την ασφάλεια των καθαριστών*

και πρόταση των διαγωνιζομένων ως προς τον απαραίτητο εξοπλισμό και μέτρων ασφάλειας (π.χ....). Ο εργολάβος καλείται να προσφέρει τίμημα για κάθε φορά καθαρισμού των ανωτέρω τζαμιών συνολικά.». Εν προκειμένω, η εταιρεία «...» στην οικονομική της προσφορά (βλ. αρχείο «Οικονομική Προσφορά», όπου εμπεριέχεται το ψηφιακό αρχείο «ΠΙΝΑΚΑΣ ΑΡΘΡΟΥ 68 ..._signed»), δεν περιέλαβε ξεχωριστό κόστος για κανένα από τα προαναφερθέντα. ..., κατά παράβαση των ανωτέρω οριζόμενων στην διακήρυξη. Συνεπώς, κατ' αποδοχή του Γ2 λόγου της προσφυγής, η προσφορά της εταιρείας «...», για το τμήμα Α, έπρεπε ν' απορριφθεί και ν' αποκλεισθεί από την περαιτέρω διαγωνιστική διαδικασία.

26. Επειδή, με τον Δ1 λόγο της προσφυγής, η προσφεύγουσα βάλλει κατά της νομιμότητας της προσφοράς της εταιρείας «...», ισχυριζόμενη ότι αυτή ήταν απορριπτέα, για το επίδικο τμήμα Α. Τούτο, διότι, κατά τους ισχυρισμούς της προσφεύγουσας, το προσφερόμενο από την εν λόγω εταιρεία τίμημα, για το τμήμα Α, υπερβαίνει τον τιθέμενο από την διακήρυξη προϋπολογισμό.

27. Επειδή, αναφορικά με τον Δ1 λόγο της προσφυγής, λεκτέα τα εξής: Κατ' αρχάς, στο άρθρο 1.3 της διακήρυξης ορίζεται, ότι η εκτιμώμενη αξία της σύμβασης ανέρχεται στο ποσό των 1.413.243,94€ πλέον του αναλογούντος ΦΠΑ, η οποία αναλύεται ως εξής: α) Για το τμήμα Α: 223.158,04 € πλέον ΦΠΑ και β) για το τμήμα Β: 1.190.085,90 € πλέον ΦΠΑ. Κατά δεύτερον, στο άρθρο 2.4.4 της διακήρυξης ορίζονται τα εξής: «...Ως απαράδεκτες θα απορρίπτονται προσφορές στις οποίες: α) δεν δίνεται τιμή σε Ευρώ ή που καθορίζεται σχέση Ευρώ προς ξένο νόμισμα, β) δεν προκύπτει με σαφήνεια η προσφερόμενη τιμή, με την επιφύλαξη της παρ. 4 του άρθρου 102 του ν. 4412/2016 και γ) η τιμή υπερβαίνει τον προϋπολογισμό της σύμβασης που καθορίζεται και τεκμηριώνεται από τον αναθέτοντα φορέα στην παρούσα διακήρυξη (δ) περιλαμβάνει όρο αναθεώρησης της προσφερόμενης τιμής...». Εν προκειμένω, η εταιρεία «...» στην οικονομική της προσφορά (βλ. ψηφιακό αρχείο «ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΠΡΟΣΦΟΡΑ ΤΜΗΜΑ Α.pdf», ιδίως σελ. 4) αναφέρει ως συνολικό τίμημα για το επίδικο τμήμα 294.400,00€, με ρητή αναφορά ότι στην ανωτέρω τιμή δεν συμπεριλαμβάνεται ο Φ.Π.Α 24%. Επομένως, με βάση το ως άνω άρθρο 2.4.4 γ) της διακήρυξης,

η προσφορά της άνω εταιρείας έπρεπε ν' απορριφθεί, καθώς υπερβαίνει τον προϋπολογισμό του επίδικου τμήματος, που όριζε η διακήρυξη (223.158,04 € πλέον ΦΠΑ). Εν όψει των ανωτέρω, κατ' αποδοχή του Δ1 λόγου της προσφυγής, η προσφορά της εταιρείας «...» για το τμήμα Α, έπρεπε ν' απορριφθεί και ν' αποκλεισθεί από την περαιτέρω διαγωνιστική διαδικασία.

28. Επειδή, η εξέταση των λοιπών λόγων της προσφυγής κατά της προσφοράς της εταιρείας «...» παρέλκει ως αλυσιτελής, δεδομένου ότι τα εκτεθέντα στη σκέψη 27 παρέχουν αυτοτελές νόμιμο έρεισμα για την απόρριψη της προσφοράς της συγκεκριμένης εταιρείας και την ακύρωση των προσβαλλόμενων.

29. Επειδή, κατόπιν των ανωτέρω, πρέπει η υπό κρίση προδικαστική προσφυγή να γίνει δεκτή, ν' απορριφθεί η παρέμβαση, ν' ακυρωθούν οι προσβαλλόμενες, καθ' ο μέρος: (α) κρίθηκαν αποδεκτές οι προσφορές των εταιρειών «...», «...» και «...» και «...», αναφορικά με το τμήμα Α του εν θέματι διαγωνισμού, και (β) ανέδειξαν ανάδοχο την εταιρεία «...» (ήτοι την παρεμβαίνουσα), για το τμήμα Α του εν θέματι διαγωνισμού,

30. Επειδή, ύστερα από την προηγούμενη σκέψη, πρέπει να επιστραφεί το παράβολο που κατέβαλε η προσφεύγουσα, κατά τις διατάξεις του άρθρων 363 του ν. 4412/2016 και 5 του π.δ. 39/2017.

Για τους λόγους αυτούς

Δέχεται την προδικαστική προσφυγή.

Απορρίπτει την παρέμβαση.

Ακυρώνει τις προσβαλλόμενες, κατά το σκεπτικό.

Ορίζει την επιστροφή του παραβόλου στην προσφεύγουσα.

Κρίθηκε και αποφασίστηκε στις 30 Ιουνίου 2023 και εκδόθηκε στις 19 Ιουλίου 2023 στον Αγ. Ιωάννη Ρέντη.

Η ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

Αριθμός Απόφασης: 1081 /2023

ΓΑΡΥΦΑΛΛΙΑ ΣΚΙΑΝΗ

ΗΛΕΚΤΡΑ ΝΙΚΟΛΑΚΟΠΟΥΛΟΥ